

RAMUTĖ SKUČAITĖ

Ašiprašau, Slibinuk!

Pjesės vaidinti vaikams

RAMUTĖ SKUČAITĖ

Ašiprašau. Sibinuk!

Pjesės vaidinti vaikams

UDK 821.172-93
Sk77

ISBN 978-9986-16-884-3

© Ramutė Skučaitė, 2012
© Asta Puikienė, viršelio dizainas, 2012
© „Tyto alba“, 2012

TURINYS

<i>Viens du trys</i>	9
<i>Mergytė ieško pasakos</i>	75
<i>Tegu mergytė šypsosi</i>	143
<i>Mezginių pasaka</i>	197
<i>Atsiprašau, Slibinuk!</i>	219

Mielieji,

kreipiuosi į visus, kas dabar laiko rankose ir ketina skaityti šią knygą. Gal net ne aš į Jus kreipiuosi, gal tai kalba pati knyga savo penkiomis pjesėmis – lyg pasakomis, lyg ne, kuriose kantriai ir nekantriai laukia nemažas būrelis veikėjų – gerų ir nelabai... Nepaisant to gerumo ir to nelabai, jiems visiems reikia gyvo žodžio, judesio, supratimo. Tada jie atgis. Tik pagalvokit – atgis ir gyvens! Atgis per Jus, kalbėdami Jūsų balsais, matydami Jūsų akimis, jausdami Jūsų širdelėmis. Ir bus tie patys, esantys čia, knygoje, ir tarsi kiti – tokie, kokius Jūs sukursite. Ir jie, ir aš prašome vieno: nekeisti čia parašyto teksto. Žinoma, jei veikėjų šneka statytojams pasirodytų per ilgą, mes, tai yra aš ir veikėjai, mielai duodame laisvę tą šneką trumpinti, teatro kalba kalbant – daryti kupiūras.

Beje, visai nebūtina tiksliai atkurti knygoje nurodytą veiksmo aplinką. Net sąlyginę scenovaizdį kartais gali pakeisti vaidinimo metu perskaityti paaiškinimai, pastabos (teatro kalba – remarkos).

Pagaliau bus taip, kaip norėsite Jūs – statytojai ir artistai.

Mes tenorim atgyti ir susitikti su Jumis scenoje. Tiksliau – to nori pjesių veikėjai, ir geri, ir nelabai... Man pačiai norėtusi būti žiūrovų salėje, klausyti, matyti, jausti, o paskui – ploti. Žinoma, drauge su žiūrovais, kuriems mes visi – veikėjai ir Jūs, ir aš – būtume patikę.

Autorė

Viens du trys

TRIJŲ VEIKSMŲ PASAKA

PROLOGAS, KURIAME, NESIRODYDAMI PUBLIKAI, DAINUOJA VISI VEIKĖJAI

Sontok montok,
Šakar makar!
Buvo?
Buvo!
Šiandien?
Vakar!

Pasakykit, ką daryt,
Nes, ko gero, bus ir ryt!

Ir po metų –
Nors viena! –
Gali būt
Tokia diena!

Viens du trys,
Viens du trys,
Ir –
Tas pat pasidarys!

Kas? –
Daugiau nebesakysim,
Nes tuojau pasimatysim...

Per avansceną praeina po vieną:

VYTĖ. Viens!

RYTĖ. Du!

JONUKAS. Trys!

LAIŠKANEŠYS, KURIAM JAU PER SUNKUS KREPŠYS

KARALIUS, OI, KAIP PANAŠUS Į LAIŠKANEŠĮ!

KARALIENĖ

DAINELĖ

NEIŠKEPTAS PYRAGAS

JUODOJI BAIDYKLĖ

IR SIENOS, KURIOS IRGI TURI AUSIS!

PIRMAS VEIKSMAS

Namo laiptinė. Tokia, kokių tūkstančiai. Trejos numeruotos durys – 1, 2, 3. Irgi tokios kaip tūkstančiai. Tik gal margsni kilimėliai prie jų. Už vienu durų triukšmas. Tai Jonukas, likęs vienas namuose, groja smuiku. Viens, du, trys, viens, du, trys... Pora labai nesudėtingų taktų ir pauzė. Vėl ima groti ir vėl suklysta. Vėl pauzė. Aišku, kad tas, kuris groja, neturi nė lašo kantrybės. Staiga laiptinėje pasigirsta balsai. Tai sienos prabilo. Joms šnekant, atsidaro maži, iki tol nepastebimi langeliai, kad būtų matyti Sienas vaidinančių aktorių veidai. Langeliai visada staigiai užsivers, kai tik sienos nutils

I SIENA.

Oi, nebegaliu, sesytės,
Nei tylėti, nei klausytis!

II SIENA.

Mes privalome galėti
Tik klausytis ir tylėti.

III SIENA.

Sienos! Mielos sesės sienos!
Patylėkim! Mes ne vienos!

Sienos nutyla pačiu laiku, nes laiptinėje staiga pasirodo Vytė ir Rytė. Vytė atlekia kaip vėjas, stengdamasi pralenkti Rytę,

o Rytė ateina lėtai, nedrąsiai. Matyt, ji čia pirmą sykį. Vytė išsyk puola skambinti prie antrųjų durų, o Rytė apsidairiusi nedrąsiai spaudžia mygtuką prie trečiųjų

VYTĖ (*skambindama*).

Viens du trys!

Viens du trys!

Atrakinkit man duris!

RYTĖ (*ne taip garsiai, kaip Vytė*).

Viens du trys!

Skambėk, varpeli!

Leisk, senele!

Leisk, seneli!

Tačiau nė vienos durys neatsidaro. Mergytės pasideda ant žemės kelioninius krepšius, atsisegioja striukes ir skambina, skambina, tik, deja, veltui

VYTĖ (*atsisukdama į Rytę*). Aš žinau, kodėl negaliu prisiskambinti. Tu trukdai man! (*Šnekėdama ji visada pabrėžia žodžius „aš“, „man“, „mano“*)

RYTĖ (*nedrąsiai*). Aš... galiu ir palūkėti.

VYTĖ.

Aš manau!

(*Skambina*)

Viens du trys,

Viens du trys,

Atrakinkit man duris!

(*Beldžia kumščiais*)

Neregėta netvarka!
Ar apkurtot ten, ar ką?

RYTĖ. Gal, sakau, jų nėra namie? Gal dabar aš paskambinsiu?

VYTĖ. Pabandyk. (*Atlaidžiai pasitraukia nuo durų*)

RYTĖ (*spaudo trečiųjų durų mygtuką*).

Viens du trys,
Viens du...

VYTĖ (*vėl piktai*). Kur tu skambini? Ten tikrai nieko nėra. Aš tau leidau paskambint į šitas duris! Už mane! Matai, kad man jau rankos įskaudo!

Tuo metu ateina Laiškanešys. Jo rankose – du dideli spalvoti vokai. Mergaitės prityla. Jos pavydžiais žvilgsniais seka atėjusįjį, nes kiekviena mano, kad tai kitos senelis

VYTĖ. Jūs... iš pirmojo buto?

LAIŠKANEŠYS. Ne, mažoji panele!

RYTĖ. Gal... iš antrojo?

VYTĖ (*išdidžiai*). Antrajame bute gyvena mano seneliai!

LAIŠKANEŠYS (*užsideda akinius, skaito adresus ant vokų*).

Laiškas – visad lauktas svečias.
Butas – antras. Butas – trečias.

(*Kreipiasi į Vytę*) Jūs, mažoji panelyte, iš antrojo buto? Prašom laišką!

VYTĖ. Man?

LAIŠKANEŠYS. O kaipgi – antrajam butui! Mat koks gražus vokas – su kiškeliais!

VYTĖ. Su kiškeliais? Jeigu kiškeliai, ir dar trys – tai mano! (*Nemandagiai griebia iš senuko voką*)

LAIŠKANEŠYS. Argi aš sakiau, kad ne tavo? Prašom pasirašyti, mažoji panele!

(*Atsisuka į Rytę, kuri stovi prisiglaudusi prie trečiųjų durų*). O šitas (*ima kitą voką*) su gėlelėm!

RYTĖ (*nusiminusi*). Oi! Mano... mano su gėlelėm... (*Ima voką*)

LAIŠKANEŠYS. Ko nusiminei, mergyte?

RYTĖ. Ką man dabar daryti? Užvakar mudvi su mama išsiuntėm šitą atviruką seneliams: Trijų eglių gatvė, trečias namas, trečias butas... Juk taip?..

LAIŠKANEŠYS (*skaito adresą*). Viskas teisingai! Trijų eglių... trys, trečias butas...

RYTĖ. Teisingai, bet... ten parašyta, kad atvažiuoja Rytė (Rytė – tai aš), ir kad seneliai mane pasitiktų! O jie... manęs nepasitiko, nes negavo laiško ir kažkur išėjo... O gal... net išvažiavo! (*Šniurkščioja*)

VYTĖ (*staiga*). Aš atvažiavau pas savo senelius! Aš! Štai ką parašė tėtė, kol aš rinkausi tuos tris nelaimingus kiškus! Trijų eglių gatvė, antras butas. Gerb. ponams... nesvarbu! Vyte įsodinam į traukinį penktą valandą, su meile... Kvaila, žinoma. Vyte – vadinasi, mane... (*Laiškanešiui*) Tai jūs kaltas, kad seneliai ligi šiol negavo laiško ir kažkur išėjo! Ir kad aš dabar turiu stovėti už durų! (*Drasko voką, trypia kojomis*)

LAIŠKANEŠYS. Aš nekaltas, mažoji, piktoji panele. Matai, koks krepšys! Pakilok! O aš – tik senas Laiškanešys...

RYTĖ (*verkdama*).

Jau temsta... man baisu...

Oi, ką daryti?..

LAIŠKANEŠYS.

Svarbiausia – nebijoti, miela Rytė!

Kai bijai, viskas atrodo baisiau,
negu yra iš tiesų.

RYTĖ. Tikrai!.. Ypač kai tamsu!

II SIENA (*neiškentusi*).

Kaip išvert nepasakius:

Baimės didelės akys!

LAIŠKANEŠYS (*atsisukęs į Vytę*). Teisingai šneki, vaike!

VYTĖ. Aš nieko nešneku! Aš pykstu!

LAIŠKANEŠYS. Pyktis – blogas patarėjas, mažoji panele! Na, aš keliauju. (*Kiek paėjėjęs, vėl grįžta*) Oi, galva galvelė! (*Išima iš krepšio dar vieną voką, skaito adresą*) Trijų eglių gatvė, trečias numeris, pirmas butas!

Trys vaikai,

Trys sienos,

Butai...

Ai ai ai –

Kad ko nebūtų!

VYTĖ.

Ko nebūtų?

LAIŠKANEŠYS.

Tu smalsoka!

(Lyg sau, norėdamas nukreipti šneką)

Kaip lauke snieguolės šoka!..

VYTĖ.

Na ir kas?

LAIŠKANEŠYS.

Kai ima snigti,
Visko gali atsitikti!

RYTĖ *(nustebusi)*.

Taip? Kai sninga?
O jei saulė?

LAIŠKANEŠYS.

Irgi... Ko tik nėr pasauly!

(Skambina į duris, pažymėtas skaičiumi 1)

Dar laiškas ir į pirmą butą...
Nejaugi nieko tam bute nebūtų?

Staiga atsidaro durys ir iššoka Berniukas. Tai – Jonukas

LAIŠKANEŠYS.

Teisutis – jūs?

JONUKAS.

Taip, aš! Ar nematyti?

LAIŠKANEŠYS.

Jums laiškas. Registruotas.

(Paduoda voką ir bloknotą)

Prašau pasirašyti.

Jonukas pasirašo, paima laišką, bet jo neskaito. Jis labai nori sudominti nepažįstamas mergaites

JONUKAS (*nerūpestingai*).

Prie tokių niekų

Taip jau pripratau,

Kad gavęs netgi neskaitau...

Iš Zanzibaro... Mesiu neskaitytą...

(Net nežvilgtelėjęs atsainiai įsikiša voką į siuvinėtų džinsų kišenę. Apsidairo, ar sudomino viešniais)

Jei būtų iš erdvėlaivio – kas kita!

Iš viso – kas gi tokius niekus skaito?

Juk su erdvėlaiviu kalbėčiausi per skaipą!

Laiškanešys pasitaiso krepšį, atsidūsta, kad dar daug reikia išnešioti, ir rengiasi eiti

LAIŠKANEŠYS (*griežtokai*).

O laiškas vietinis... Iš kokio Zanzibaro?..

(Atsidūsta)

Oi, ne prieš gera viskas,

Ne prieš gera...

Jis dar sykį įdėmiai peržvelgia vaikus ir dingsta

VYTĖ (*Jonukui*). Ar nežinai, kur mano seneliai?

RYTĖ (*nedrąsiai*). Ar nežinai, kur mano seneliai?

JONUKAS. Čia senelių – kiek tik nori. Mano, tavo, jos.

Tik paspaudi mygtuką – dzr! – seneliai! Antrą – dzr! – seneliai! Trečią – dzrrr! Kas? Vėl seneliai!

VYTĖ. Tai ir tu vieši pas senelius? (*Jos balsas nebe toks piktas – jai įdomu*)

JONUKAS. Cha! Pasakė! Viešiu! Aš čia gyvenu.

RYTĖ. Tai tau gerai! Visą laiką pas senelius!

JONUKAS. Ką tu! Net nusibosta! Nepamiršk, kad aš čia gyvenu visą laiką! Aš net gimiau pas senelius! Mama grįžo, žiūri – aš!

RYTĖ. Nejaugi? (*Ji nebežino, ar tikėti, ar ne*)

VYTĖ (*įsižeidusi*). Prasimanėlis.

RYTĖ. O kur tavo mama?

JONUKAS. Zanzibare! Ji, matai, krokodilų dresiruotoja. Cirke. Visą laiką tai šen, tai ten...

VYTĖ (*vėl susidomėjusi*). O tėtė?

JONUKAS. Tėtė – kosmonautas. Žinai tokią NASA? Dabar skrenda į... kaip tą...

RYTĖ. Ką?

JONUKAS. Tą! Paslaptis. Supratai?

VYTĖ. Nemeluoji?

JONUKAS. Aš niekad nemeluoju! Mano net pavardė labai teisinga – Teisutis. O vardas – Jonas!

VYTĖ (*pertraukia išdidžiai, kaip visada, kalbėdama apie save*). Aš vardu Vytė.

JONUKAS. O ji – tuoj pasakysiu...

RYTĖ. Iš kur žinai?

JONUKAS. Viens du trys – Ry-tė! Viską žinau, viską išmanau!

VYTĖ. Melagis.

JONUKAS. Šventa teisybė!

RYTĖ. Ar kad melagis?

JONUKAS. Kad ne. (*Plačiai atidaro savo buto duris*)
Kviečiu į svečius!

VYTĖ (*branginasi*). Ką mes pas tave veiksime?

JONUKAS. Aš pagrosiu smuiku! Judviem patiks!

RYTĖ (*nudžiugusi*). Tai čia tu grojai smuiku? (*Dainuoja*) Viens du trys!.. Viens... Tokią gražią gražią dainelę, tik be pabaigos. Tram pam pam... kažkaip lyg ne taip.

JONUKAS. Dabar pagrosiu taip... Eime. Man vienam nuobodu!

Oi, kaip būna nuobodu,
Stačiai vietos nerandu! –
Mama – Zanzibare,
Negrįžta vakare...
Aš vienas, vienas, vienas...
Tik sienos. Aš – ir sienos!

RYTĖ. O seneliai?

JONUKAS. Išvažiavo. Eime! Parodysiu porą krokodilų!

VYTĖ. Tikrų?

JONUKAS. O tu manei – iškamšų? Tikrų tikriausių!
Juos mama iš Afrikos parvežė! Vienas krokodilas labai su-

šilo, tai dabar maudosi vonioj, o antras buvo balkone, tai taip sušalo, kad vos negavo galo! Dabar šildosi virtuvėj prie radiatoriaus. O mano kambary – smauglys. Karališkas. Pamatysit!

VYTĖ. Tikrai?

RYTĖ. Tai aš... gal geriau... dėl visa ko... neisiu.

VYTĖ (*niekinamai*). Bijai?

RYTĖ (*netvirtai*). Nnn... ne todėl, kad bijočiau, bet... man mama neleidžia žaisti su smaugliais.

JONUKAS. Mama nieko nežinos! Eime!

VYTĖ. O tu negali... jų čia atitempti? Jeigu tuo tarpu grįžtų mano seneliai...

RYTĖ. Oi, nereikia čia!

VYTĖ. Bailė! (*Jonukui*) Eik, atvesk krokodilą! Tą, kur sušalo ir vos negavo galo! O tas, kur sušilo, tegu maudosi!

JONUKAS (*šiek tiek sutrikęs*). Neis.

VYTĖ. Tai atnešk man smauglį. Aš noriu!

RYTĖ. Nenoriu! Aš nenoriu!

VYTĖ. Svarbu, kad aš noriu, ar ne taip, Jonai Teisuti?

JONUKAS. Ir taip, ir ne.

VYTĖ. Gaila?

JONUKAS. N-ne... negaila. Eisiu pažiūrėsiu. Ir padėsiu jūsų krepšius, gerai? (*Nespėjus mergaitėms nė apsižiūrėti, jis pagriebia jų krepšius ir nutempia į savo butą. Tuoju pat grįžta*) Neina.

VYTĖ. A, vadinasi, tu meluoji! Ir ten jokių...

JONUKAS. Sakau: du krokodilai! Vienas sušilęs, kitas sušalęs. Ir smauglys – geltonai žalias!

I SIENA (*verksmingai*).

Varge mano, varge mano,
Ką tas vaikas prasimano!

JONUKAS (*manydamas, jog tai pasakė Rytė*). Kalbu grynų gryniausią teisybę.

VYTĖ. Tai atvesk man krokodilą! Arba ne! Aš pati jį atsivesiu. Ir smauglį atsitempsiu pati! (*Eina pirmojo buto link*)

JONUKAS. Pirmas turiu eiti aš. Ir labai labai atsargiai juos paruošti. Kad nepultų! Jie jūsų nepažįsta!

VYTĖ. Manęs nepuls! Leisk... (*Nori nustumti Jonuką nuo durų*) Sakau – leisk! Ei, smaugly!

RYTĖ. Nenoriu smauglio!.. Aš bijau! Aš pasakysiu mamai! (*Pribėga prie durų ir stumteli jas. Durys užsitrenkia, ir visi trys vaikai lieka laiptinėj, kurioje nuo durų trinktelėjimo net lemputė užgęsta*)

VYTĖ (*Rytei šaukia*). Skundikė!

JONUKAS (*Vytei*). Matot, durys – trinkt! Sudie, krokodilai! Ir lagaminai! (*Rytei*) Įdomu, ar ne?

VYTĖ. Melagis! Tu manęs neleidai, nes tų baidyklų ten – nė padujų! (*Rytei*) O tu užtrenkei duris, nes esi paskutinė bailė! Fu, kokie jūs negeri vaikai! Aš su jumis nedraugausiu! Niekada!

JONUKAS. Užpykai?

VYTĖ. Žinoma, užpykau! Ir dabar visą laiką pyksiu!

II SIENA (*nebeiškentusi*).

Kai mergytės mažos pyksta,
Joms kaktoj
Ragučiai dygsta!

VYTĖ. Ką? Ragučiai? Katras pasakėt, kad man ragu-
čiai dygsta?

I SIENA.

Tai vaikai!

II SIENA.

Tai vaikai!

VISOS.

Kaip jie elgiasi paikai!
Pyksta, bijo, prasimano –
Varge mano! Varge mano!

RYTĖ (*pašnabždom*). Regis, dar kažkas kalbėjo?

VYTĖ. Aš pykstu... aš negirdėjau.

RYTĖ. Gal... vaiduokliai?

JONUKAS.

Prie vaiduoklių aš pripratęs!
O kalbėt mes galim patys.
Nebijokim ir nepykim,
Jau geriau –
Prasimanykim!
Oi, mane toks noras ima
Sugalvot kokį žaidimą!
Viens du trys –
Visi sustokim
Ir...

Ramutė Skučaitė – poetė, dramaturgė, vertėja,

Lietuvos nacionalinės kultūros ir meno premijos laureatė.

Knygoje „Atsiprašau, Slibinuk!“ – penkios pjesės vaikams.

Laumės, vaiduokliai, karaliai, gyvūnai ir kaip visada smalsūs vaikai kviečia kartu pakeliauti po stebuklų, burtų, žaidimų ir smagaus vaikiško juoko kupiną pasaulį.

Šios pjesės puikiai tiks ne tik teatro, bet ir mokyklos scenai.

Kreipiuosi į visus, kas dabar laiko rankose ir ketina skaityti šią knygą.

Gal net ne aš į Jus kreipiuosi, gal tai kalba pati knyga savo penkiomis pjesėmis – lyg pasakomis, lyg ne, kuriose kantriai ir nekantriai laukia nemažas būrelis veikėjų – gerų ir nelabai...

Nepaisant to gerumo ir to nelabai, jiems visiems reikia gyvo žodžio, judesio, supratimo. Tada jie atgis. Tik pagalvokit – atgis ir gyvens!

Atgis per Jus, kalbėdami Jūsų balsais, matydami Jūsų akimis, jausdami Jūsų širdelėmis. Ir bus tie patys, esantys čia, knygoje, ir tarsi kiti – tokie, kokius Jūs sukursite.

Ramutė Skučaitė

